

Slager-kok Ding

Slager-kok Ding werd geprezen voor zijn fraaie techniek bij het ontleden van runderen en legt aan de keizer uit waarom zijn mes na 19 jaar slagerswerk nog onverminderd scherp is.

“Uw dienaar houdt van de Tao, en dat gaat verder dan alleen maar techniek.

Toen ik begon met het ontleden van runderen, zag ik alleen maar hele runderen voor me. Na drie jaar zag ik ze niet meer zo en vandaag de dag benader ik ze met mijn geest en bekijk ze niet met mijn ogen. Mijn zintuigen houden op te functioneren terwijl mijn geest in actie komt. De natuurlijke structuur volgend, geef ik dan een klap op de grote gewrichten, snijd ik in de grote openingen, naar de manier waarop het beest in elkaar zit. Zenuwen, spieren, beenderen en gewrichten bieden nooit de minste weerstand, laat staan grote knoken!

Een goede kok neemt eens per jaar een nieuw mes: dat is snijden. Een klungelige kok wisselt iedere maand: dat is houwen. Het mes van uw dienaar hier doet al 19 jaar dienst en er zijn enkele duizenden runderen mee in stukken gedeeld; toch is het nog zo scherp alsof het pas van de slijpsteen kwam.

Tussen de geledingen is ietwat ruimte en wat mijn mes betreft: dat heeft geen omvang. Als je met iets dat geen omvang heeft binnendringt daar waar ruimte is, dan kan je lekker vrij het scherp rond bewegen want dan is er beslist nog ruimte te over. Daarom gebruik ik dit mes al 19 jaar en is het nog zo scherp alsof het net geslepen is. Toch is het zo dat ik elke keer als ik op een ingewikkeld punt stoot en zie dat het moeilijk gaat worden, ik me voorzichtig inhoud. Ik kijk er strak naar en ga langzaam te werk. Heel zachtjes beweeg ik m'n mes en rats! Het valt uit elkaar, als een klomp aarde die op de grond ploft.”

“Dat is prachtig”, zei vorst Wenhui. “Door naar de woorden van kok Ding te luisteren heb ik het Voeden van het Leven geleerd!”

De parabel van Slager Kok-Ding staat in de Zhuang-Zi, een van de belangrijkste bronboeken van het Taoïsme van ca. 300 voor Christus.

Slager-kok Ding is zo effectief in het ontleden van runderen omdat hij in het snijden de openingen volgt die zich in de tijd natuurlijk aandienen. Hij snijdt nooit iets door, hij verbreekt geen bestaande verbindingen, maar zoekt in het karkas naar de plaatsen waar die verbindingen op het goede moment uit zichzelf willen loslaten. Zijn primaire oogmerk is te willen begrijpen hoe de structuur van het dier in elkaar zit en vanuit die open, belangeloze nieuwsgierigheid, beweegt zijn mes alleen daar waar geen weerstand is.

Naar mijn idee is dit een perfecte metafoor van de grondhouding die je ten opzichte van organisaties en mensen zou moeten innemen. Uitgangspunt is begrijpen, doorgronden, de natuurlijke beweging opsporen en die belangeloos volgen. Daarin ben je veeleer dienend onderdeel dan iemand die vanuit een vooropgezet idee en overtuiging een organisatie een bepaalde richting op wil duwen. Dit is het meesterschap waarover in het taoïsme voortdurend wordt gesproken.

Deze grondhouding is op de keper beschouwd in strijd met het Westerse denken. Kenmerkend voor het Westerse denken is dat het idee aan de handeling vooraf gaat. We hebben vooraf een opvatting over het probleem van organisaties en menen dat een sanering, een kanteling of een reorganisatie, of juist het tegenhouden daarvan, daarvoor de oplossing is. De beweging is van idee naar daad. Die volgorde vraagt veel kracht want het is bepaald niet zeker of de organisatie en de mensen die de organisatie vormen hetzelfde idee hebben en willen loslaten wat men om hen moverende redenen denkt te moeten vasthouden.

Het Chinese denken is omgekeerd: daarin zoekt men in de werkelijkheid welke beweging natuurlijk gaande is en streeft men er naar die op een natuurlijke en ontspannen manier te bevorderen. Die benadering is zonder moreel oordeel: de werkelijkheid moet niet gevormd worden in overeenstemming met een geldende morele norm, laat staan naar normen van effectiviteit of efficiëntie, maar dient in overeenstemming te zijn met de intentie die erin is besloten. Als er al een norm is dan is het de norm van ontspanning en natuurlijkheid. Als iets moeite kost, als er iets geforceerd moet worden, is het niet goed. Het criterium voor juist handelen is dat het natuurlijk en vanzelfsprekend gaat.

Het **Wu Wei-principe** in het taoïsme, handelen door niet handelen, is verbonden met deze inzet. Dat niet-handelen is echter niet hetzelfde als passiviteit, het is veeleer betrokken ondersteunen, zoals een vroedvrouw de bevalling ondersteunt.

In het Taoïsme is er in de kern maar één criterium voor juist handelen: als het natuurlijk en moeiteloos gaat dan is het goed. De aandacht is er constant op gericht de verandering en de beweging te bewerkstelligen door het object van verandering uit zichzelf, vanuit zijn eigen natuur, te laten bewegen. Daartoe zijn wel interventies nodig, maar die zullen alleen maar effect hebben als ze aansluiten op de richting waarin het systeem zich natuurlijk al wil en kan ontwikkelen.